

ROERKERKNIEUWS - door het jaar

editie 228 (11 november 2024) – www.roerkerken.nl

inleiding

De novembermaand begon voor ons cluster onder een bijzonder gesternte. Eerst was daar de consternatie die aan het begin van de avondmis op 2 november j.l. in Posterholt ontstond toen een van onze trouwe kerkgangers door een hartstilstand werd getroffen. Gelukkig was alle hulp die je maar denken kunt aanwezig, van de eerste hulp tot de laatste hulp, maar het was toch voor allen die het van nabij meekregen wel schrikken. De maandagochtendmis op 4 november j.l. in St. Odiliënberg werd 'overschaduwd' door een stroomonderbreking. Die was weliswaar aangekondigd, maar als ongunstig neveneffect raakte bij de heraanluiting de bediening van de lichtinstallatie ontregeld, zodat ook de dagen erna nog de ochtendmis bij 'candlelight' plaats vond. Dat was wel feeëriek, maar had toch ook nadelen, al was het maar voor de veiligheid. Helaas duurde het ook nog even voordat het euvel verholpen was. Op maandagmorgen 11 november j.l. bleek in Posterholt de luidinstallatie van slag te zijn. Het had in ieder geval niets met de 11^e van de 11^e te maken, daar was het op dat moment (even na negenen) nog net wat te vroeg voor. In ieder geval werd twee uur later in St. Odiliënberg ('biej Pietje') het 'vijfde jaargetijde' op een andere (luidruchtiger) manier ingeluid.

50 Jaar grootseminarie Rolduc

Op zondag 8 en maandag 9 december a.s. wordt het 50-jarig bestaan van de priesteropleiding van ons bisdom gevierd. In de afgelopen halve eeuw werden er aan het grootseminarie Rolduc zo'n 250 nieuwe priesters opgeleid. Priester worden, is geen vanzelfsprekende beroepskeuze meer. Dat geldt nu, maar dat gold ook al aan het begin van de jaren zeventig van de vorige eeuw. De Kerk was destijds volop in beweging. In de jaren na het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) werd op allerlei manieren gezocht naar vernieuwing van de Kerk en dat gold ook voor de opleiding van priesters. Het oude model van een klein- en grootseminarie werd eind jaren zestig ingeruild voor een opleiding theologie aan de Hogeschool, later Universiteit voor Theologie en Pastoraat in Heerlen. Bij zijn aantreden als bisschop in 1972 toonde Mgr. Gijsen (1932-2013) zich niet gelukkig met deze nieuwe opzet van de opleiding en hij besloot een nieuwe priesteropleiding op te richten: het grootseminarie Rolduc. Op maandag 23 september 1974 begonnen de colleges aan de nieuwe opleiding met 21 studenten in de studiejaren één en twee. In de jaren erna werd de opleiding aangevuld met de studiejaren drie tot en met zes. Voor de samenstelling van het studieprogramma van de nieuwe priesteropleiding werden niet de minste internationaal befaamde theologen als adviseur aangetrokken, onder wie ook de Duitse professor Dr. Jozef Ratzinger (1927-2022), de latere paus Benedictus XVI. Hij bezocht Rolduc in 1981. De afgelopen vijftig jaar heeft grootseminarie Rolduc zich ontwikkeld tot een priesteropleiding met een internationale uitstraling. Het aantal studenten nam in de beginjaren elk jaar toe tot maar liefst 89 in het studiejaar 1988/1989. Behalve uit Limburg kwamen de studenten ook uit andere delen van het land en uit België, Duitsland, Frankrijk, Zweden en de Verenigde Staten. In de jaren negentig begon het aantal studenten terug te lopen. Om de aanwas van nieuwe priesters voor het bisdom en ook het voortbestaan van het seminarie veilig te stellen, nodigde de toenmalige bisschop Mgr. Wiertz buitenlandse studneten uit om in Rolduc te komen studeren. De 'Neocatechumenale Weg' opende in 2010 een eigen seminarie in ons bisdom (Blankenberg - Cadier en Keer), waarvan de

studenten echter op Rolduc studeren. Daarnaast legde de bisschop contacten met bisdommen in India en Sri Lanka, die sindsdien ook elk jaar studenten naar Nederland sturen om de priesteropleiding op Rolduc te volgen. Sinds vele jaren is Rolduc geaffilieerd met de Pauselijke Universiteit van Lateranen, hetgeen betekent dat Rolduc officiële kerkelijke diploma's mag verstrekken. Aan het begin van dit 50^e studiejaar telt het seminarie tien studenten die in huis wonen en tien studenten van het 'Neocatechumenaat' die dagelijks vanuit Cadier en Keer naar Rolduc komen om het studieprogramma te volgen. Het 50-jarige bestaan van Rolduc wordt gevierd tijdens de jaarlijkse 'Dies Natalis' op het feest van O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen, dat dit jaar op maandag 9 december a.s. wordt gevierd. Eregast is dan kardinaal Eijk, de aartsbisschop van Utrecht. Ook wordt die dag een jubileumboek over 50 jaar grootseminarie gepresenteerd. Op zondag 8 december a.s. is er een feestelijke dag voor donateurs van de Paredis-Stichting, die het opleiden van priesters en diakens al een halve eeuw financieel mogelijk maken. Vindt ook U het belangrijk dat er ook in de toekomst goede priesters voor ons bisdom worden opgeleid? Steun dan de Paredis-Stichting. Deze stichting, genoemd naar de eerste bisschop van het tweede bisdom Roermond, Mgr. Paredis (1795-1886), zorgt al 50 jaar voor de financiële ondersteuning van het grootseminarie Rolduc. Een gift aan de Paredis-Stichting is een investering in de Kerk van morgen. Alle giften, groot of klein, zijn van harte welkom op rek.nrs. NL 77 INGB 0002 8183 27 of NL 95 ABNA 0481 9602 28 t.n.v. Paredis-Stichting. U kunt er ook voor kiezen om de Paredis-Stichting periodiek te steunen. Dit is ook fiscaal interessant. Ook wordt het zeer op prijs gesteld als u de Paredis-Stichting in uw testament wilt opnemen. Neem daarover contact op met: info@paredis.nl. Voor meer informatie zie: www.paredis.nl.

De Kievit (naamsverklaring)

Hoewel er in de in 2014 uitgegeven 'Codex van Nederlands-Limburgse toponiemen' van de bekende professor Arthur Schrijnemakers (1917-2015) 1160 nederzettingnamen beschreven worden, komt 'De Kievit' in Vlodrop er niet in voor. Gelukkig heeft de bekende Vlodropper onderwijzer Gerard Krekelberg (1864-1937) – die het van het 'Limburgs volkslied' - er honderd jaar geleden al eens onderzoek naar gedaan. In De Limburger Koerier van 22 december 1927 schrijft hij dat *"het kleine, vriendelijke, oude witte boerenerfje 'De Kievit'"* abusievelijk zo genoemd wordt. *"Dit huizinkje – van een oud kloostertje zoals velen vermoeden - kunnen wij niets beschreven vinden ... Het erf behoort aan een Belgische familie"*, waarmee hij de familie Gillès de Pélichy bedoelt ('Bijdragen tot de geschiedenis van Vlodrop en Omgeving deel V). In 'De Nedermaas – Limburgsch geïllustreerd maandblad (2 [1924-1925]) schrijft hij daarover: *"Er loopt eene oude Romeinse baan van Herkenbosch richting Duitse grens (Rothenbeek), vlak naast een boerenerfje van twee huizingen, liggende in den hoek, waar een andere weg de Oude Baan en Heiesche weg (thans Hooibaan, red.) deze Rom. baan kruist. Over den naam van dit erfje gaan twee volksstemmingen. Vooreerst heet het algemeen 'De Kievit' en brengen de landbouwers dezen naam in verband met een op ca. 200 meter afstand liggende laagvlakte, die steeds ook 'kievitten' (vogels) zou gehuisvest hebben. Maar op de kadastrale kaart der gemeente Vlodrop vinden wij deze huizinge onder den naam 'Qui Vit', welke benaming we weer anders meenen te moeten verklaren uit de volksbewering, dat daar in het laatst der 18^e eeuw 't Fransch douanekantoor bestond ten tijde der Fransche overheersing hier te lande. In de onmiddellijke nabijheid na deze kleine, oude hofstede ligt een door den volksmond genoemd 'Begijnenboschje'. De bekende Belgische historicus Stroobant hecht in zijn land aan dusdanige plekken de beteekenis van 'plaine, où avaient lieu des festins diaboliques nocturnes qui semblent être*

des survivants de pratiques païennes' (zie Tijdschrift *Taxandria*). Zolang ons echter nog geen tegenbewijzen overtuigen, brengen wij deze huizenbouw in verband met de verkorting 'civit', van 't Latijnsche woord 'civitates' (in Rom. tijd, meerdere om elkander liggende woningen), temeer, daar er in de onmiddellijke nabijheid van deze 'Kiviet' (Civit) vele Romeinschen urnen en fibulae-inhoud als ringen, spelden, etc. aan de oppervlakte werden gebracht" (artikel in meerdere delen met als titel: 'Vlodrop's oud-historische omgeving'). Zie ook de Katholieke Illustratie 59 [1925] nr. 46: toelichting bij een foto van de 'De Kiviet' op blz.569: "Deze huizing-naam houdt verband met het Romeinsche Civitates (Romeinsch dorp). Men ziet de oude Romeinsche 10 à 12 M. breede baan nog voorbijlopen. In de onmiddellijke omgeving zijn tal van urnen opgegraven, eveneens steenen beitels en vuursteen" (bij een artikel met als titel: 'Eene merkwaardige ontdekking bij Vlodrop'). Die (Romeinse) verklaring lijkt ons echter toch wat ver gezocht. Henk Hillegers brengt de 'De Kiviet' in verband met de zogenaamde 'heerdgang'. Onder heerdgang verstaat men "de rondgang van de kudde onder leiding van de herder door de gemeente", zich vertalend in "een (waaievormig) patroon van wegen en een verdeling van oppervlakten met een bepaald gebruik binnen een gemeente ... De kern van het patroon van heerdgang bestond uit het min of meer driehoekige dorpspleintje, waar de heerdgang 's morgens vroeg begon en 's avonds eindigde. Hier lag de dorpspoel waar het vee zich kon laven. De aan het pleintje gelegen huisplaatsen werden door vee-kerende hagen of 'tuinen' (uit dood hout samengestelde hagen) beschermd, behalve in de hoekpunten waar hekken de doorgang van de kudde al of niet konden beletten". Ook de benaming 'Hooibaan' doet dat vermoeden. Die benaming heeft immers minder met hooi, als wel met 'heujen' (veehoeden) te maken (vandaar ook de oude benaming 'Heiesche Weg'). De Hooibaan "verdeelt het weidegebied van de Meinweg (een 'gemene' heide of heide in gemeenschappelijk bezit) in twee symmetrische delen, ontspringt in het dorp en eindigt blind. In deze uitgestrekte heide, van nature begrensd door de Roode Beek, de Lange Graft en de Roer, tevens de grenzen vormend van de gemeente Vlodrop, ligt een aantal opmerkelijk duidelijke 'heerdgangindicatieve' toponiemen", zoals Koezoep, Bolberg, 'An die Sieben Eichen', Craijwinckel en Kuhrast ('Heerdgang in Vlodrop en op de Meinweg' in: *Natuurhistorisch Maandblad* 88 [1999] blz.289-291; zie ook TmZ 2021/4). Daarmee is de benaming 'Kiviet' echter nog niet verklaard. Tegen die achtergrond is het goed te weten dat er in het Middenlimburgse nog meer 'Kievitten' voorkomen, zoals in Echt en in Reuver.

personalia

Op zaterdagmorgen 9 november j.l. deden we vanuit de St. Matthiaskerk van Posterholt **Gertrudis Petronella (Gerda) Graus-Meijers (1935-2024)** uitgeleide. Geboren en getogen in Posterholt, aan de Hoofdstraat waar haar ouders een groentewinkeltje runden, rolde ze al op jonge leeftijd de zaak in en die ze – na de vroegtijdige dood van haar vader (1948) - samen met haar moeder voortzette. Daarnaast had broer Jan (1933-2001) vanwege zijn beperking extra zorg en aandacht nodig. Dat werk in en vanuit de zaak lag haar goed, want ze kwam graag onder de mensen. Tijdens het dansen (iets wat ze ook graag deed) bij gelegenheid van de kermis op Brachterstatie ontmoette ze Jan Graus uit (Groot) Berkelaar. Na hun huwelijk in de zomer van 1964 betrokken ze niet alleen Gerda's ouderlijk huis in Posterholt, maar namen ze ook de zaak over én zorg voor Gerda's moeder en broer Jan. Daar kwam na verloop van de tijd ook de zorg voor en opvoeding van hun twee dochter Anita en Gerrian bij. Dat was voor Gerda reden om thuis bij de winkel te blijven, terwijl haar man Jan voortaan ging venten. Na verloop van tijd verlieten niet alleen de dochters het ouderlijk nest, maar verhuisde broer Jan na moeders dood (1983) naar St. Odiliënberg. In de zomer

ging de winkel twee weken dicht en maakte ze van de gelegenheid gebruik om wat van de wereld te zien. Het liefst bezocht ze steden, vaak vergezeld van haar dochters, omdat Jan liever thuis bleef. Toen ze de AOW-leeftijd bereikten stopten ze met de winkel en kwam er meer tijd voor dingen waar voorheen weinig of geen tijd was geweest, zoals samen met vriendinnen naar de stad gaan, het lidmaatschap van de vrouwenbond en volksdansen in het KA-huis. Ook waren Gerda en Jan trouwe deelnemers van de jaarlijkse Fietsvierdaagse. Het was ook de tijd dat de eerste kleinkinderen eraan kwamen, kleinkinderen voor wie Gerda en Jan ook een echte oma en opa konden en wilden zijn. Maar ook anderen die zomaar even kwamen buurten waren altijd welkom. Hun gouden huwelijksfeest in 2014 werd groots gevierd. Met de oude dag kwamen echter ook de kwaaltjes; vooral Gerda's longproblemen speelden haar steeds meer parten. Toch stond ze nog midden in het leven, ook toen ze afgelopen zomer - zij het wat bescheidener dan tien jaar eerder - hun diamanten huwelijksfeest vierden. Niets wees er op dat haar wekelijkse kerkgang op zaterdagavond 2 november j.l. wel eens haar laatste kon zijn. Integendeel: zoals gebruikelijk ging ze op de fiets ernaar toe. De Mis was nog maar amper begonnen toen een hartstilstand haar trof; alle toegesnelde hulp mocht helaas niet meer baten. Zo ging ze van ons heen, vanaf de plek op aarde waar de Heer zich onder ons laat vinden, naar de plek in de hemel waar we voor altijd met Hem en onze dierbaren samen zullen zijn. Na de uitvaartmis volgde de begrafenis op Bergerbos.

Diezelfde zaterdagmiddag (9 november) werd in de St. Catharinakerk van Montfort **Xoan Geelen Fernandez** uit Roermond gedoopt; zijn vader (Jan junior) werd indertijd in Venezuela (Caracas) geboren, maar in Montfort gedoopt. De band met Montfort is gebleven, temeer daar Xoans 98-jarige overgrootmoeder er woont en natuurlijk ook graag van de partij is.

Wit U ons financieel ondersteunen? Bij voorbaat dank!

Herkenbosch: NL 52 RABO 0121 402 088 t.n.v. kerkbestuur St. Sebastianus

Melick: NL 40 RABO 0133 000 400 t.n.v. kerkbestuur St. Andreas

Montfort: NL 39 RABO 0134 704 126 t.n.v. kerkbestuur H. Catharina

St. Odiliënberg: NL 79 RABO 0138 1180 00 tnv kerkbestuur HH. Wiro, Plechelmus en Otgerus

Posterholt: NL 06 RABO 0142 301 760 t.n.v. kerkbestuur St. Matthias

Vlodrop: NL 10 RABO 0154 600 512 t.n.v. kerkbestuur St. Martinus

Tot slot

Aan- en afmelding voor deze nieuwsbrief kan via: clustersecretariaat@roerkerken.nl

Jos. L'Ortye (Posterholt), pastoor, tel. 40 12 21 - pastoor@roerkerken.nl

Paul Hamans (St. Odiliënberg), priester-assistent, tel. 527 825 - p.hamans@roerkerken.nl

Gerard Sars (St. Odiliënberg), diaken-assistent, tel. 537 765 - g.sars@roerkerken.nl

Rim Mom (Montfort), diaken-assistent, tel. 542 154 - r.mom@roerkerken.nl

Bert Venner (Roermond), diaken-assistent, tel. 320 215 - b.venner@roerkerken.nl

Lian Overbeeke (Posterholt), catechiste, tel. 06 – 526 20 245 - l.overbeeke@roerkerken.nl

Parochiebureau Herkenbosch, tel. 520 672 - sebastianus@roerkerken.nl

Parochiebureau Melick, tel. 537 965 - andreas@roerkerken.nl

Parochiebureau Montfort, tel. 543 127 - catharina@roerkerken.nl

Parochiebureau St. Odiliënberg, tel. 531 384 - otgerus@roerkerken.nl

Parochiebureau Posterholt, tel. 400 275 - matthias@roerkerken.nl

Parochiebureau Vlodrop, tel. 401 207 - martinus@roerkerken.nl